

Noortekeskuse "kiired"

Algus lk 1.

Üldiselt võib hetkel noorteka elu ja tegevusega rahule jääda. Noori käib keskuses palju, noored käituvad korralikult; hoiavad noortekeskuse vara. Aga...

Kunagi ei saa olla päris rahul. Kohati tundub, et noortekeskuse poolt pakutavad üritused ei huvita kedagi. Kui just joomapidu ei korralda! Aga seda ei maksa kellelgi ootama jääda!

Kohati on lausa imelik, et noor, kes ühe või teise üritusega end sidunud on, oma „JAH“-sõna öelnud, nii kergekäeliselt hiljem alt ära hüppab, mingi muu tegevuse leiab või mine tea – ehk lihtsalt kodus teki all magab.

Noortekeskuse juhatajana ei ole ma nõus sellega, et noortekeskus peaks üritusi tegema vaid mõnele noorele. Kui noored üritustel osaleda ei soovi, siis pole neid vaja. Nii mitmedki korrad olen ma end halliks muretsenud, kuidas ma küll projekti aruande valmis saan, sest JÄLLE ei tulnud noori kohale. Ehk oleks õige, kui järgmine aasta jätame kõik projektid ja töömaleva ära, tegeleme vaid keskuse lahtihoidmisega ja vaatame, kuidas noored vaikselt veeteerivad. Nii mõnigi täiskasvanu noogutab ilmselt selle jutu peale rahulolevalt pead, et „jutt jumala õige“, nii peabki – aga andke andeks – noortekeskus ei ole ei suurte laste lasteada ega sotsiaal-

asutus, kes muidu hulkuvaid ja oma vanemate sõna mittekuuluvaid noortel silma peal hoiab ning ühtlasi teiste silma alt ära. See ei ole minu fantaasia – kahjuks olen selliseid arvamusi kuulnud ka vägagi haritud inimeste suust. Soovitan soojalt sellistel suurtel mõtlejatel end harima hakata!

Noortekeskusesse tekkinud vahendid on suuremas osas soetatud just projektidest saadud rahadega – ka suur televiisor, mille vaatamisest ja Wii-ga mängimisest tunnevad ühtmoodi rõõmu nii aktiivsed kui passiivsemad noored. Ma küsin sinult, noor. Ja küsin ka sinult, lapsevanem. Missugust noortekeskust sina tahad? Ilma aktiivsete noorteta oleme varsti kiviajas tagasi ja siis on õnnetud nii ühed kui teised.

Koolivaheajal toimus noortekeskuses kaks suuremat üritust – 22. oktoobril Noorteraadio meediakoolitus ja 28.-29. oktoobril raamtrummid tegemise õpituba. Ka nendelt üritustest võttis osa üsna väike hulk noori, kuigi reklaami sai tehtud piisavalt ja ma usun, et need noored, kes kohal käisid, jäid küll rahule. Kristo Kaupmees, Noorteraadio raadiohäääl, kommenteeris samuti: „Muhu Noortekeskuses on kõik võimalused, aga vähe noori.“ Samas tõdes ta, et sarnane probleem on mujalgi Eestis.

24. oktoobril sai inimesi kutsutud Hellamaa kalmistut lehtedest puhtaks riisuma. Selline idee tekkis meil Marko Reinväliga koos juba suvel. Eeskätt ootasid üritusele noori. Kes aga kohale ei tulnud, olid noored. Mul on väga-väga kahju. Samas on mul heameel, et inimesi siiski jagus ja üritus ei läinud tepsmitte aia taha. Siinkohal tänan kõiki osalejaid ning tublisid Hellamaa külakeskuse töötajaid, kes meile suppi ja kooki pakkusid.

3. novembril läheb Muhu Noortekeskuse seltskond juba kolman-

dat aastat noortekonverentsile „Lahe koolipäev“, mis sel aastal toimub Pärnus.

Lähiajal võib noortekeskuses näha fotokonkursil „Lemmik“ osalenud fotosid.

Noortekeskuses jätkub WII tantsuvõistlus.

Kes aga noortekeskuse viimase aja videoid näha tahab, see vaadaku keskuse Youtube kodu – kirjuta otsingusse:

„muhunoortekas“.

Kõigile ilusat ja tegusat novembrit soovides,

Arnek Grubnik

Projektis "Kõmisev muusika" osalejad.

Tunnustati Anne Keerdi panust noorsootöösse

Suvine tantsupidu koos väikeste muhulastega.

Pille Keerd

Noorsootöö valdkonna tegijate tunnustamise konkursil, mille korraldas Saare maavalitsus, tunnustati pikaajalisemaks panuseks noorsootöösse Muhu põhikooli huvijuhi ja tantsujuhi Anne Keerdi panus, kirjutas 25. oktoobri Saarte Hääl.

“Ma tunnen, et see on antud kõige selle eest, et ma olen oma energia ja oma jõu pannud noortes, nii tantsimises kui koolis,” ütles Anne Keerd. Ta lisas, et tal on olnud ka väga hea meeskond.

Anne Keerd on korraldanud Läänemere saarte folkloorifestivali, 27 aastat on ta Muhu kollektiive ette valmistanud laulu- ja tantsupidudeks. Ta kuulub *Europead*’i Eesti komiteesse, on käinud *Europead*’il Taanis, Hispaanias, Prantsusmaal, Shveitsis ja Itaalias, korraldanud koostööpartnerina kodutütardele Lembitu retke.

Ta juhendab mitmeid tantsurühmi nagu Ätses, Tokkroes, Ehaviir, Leisberg, Sõlus, Orissaare noorte segarühm, laste folkloorirühm Viirelind (kaks rühma) ja Muhu põhikooli rahvatantsurühma.

Teist korda toimunud noorsootöö tunnustamise konkursi kolme kategooriasse laekus kokku 24 taotlust, neist kategooriasse “Pikaajaline panus noorsootöösse” 17 taotlust.

RMK kaardistas kuue aasta jooksul 35 000 Eesti pärandkultuuri objekti

Riigimetsa Majandamise Keskus (RMK) on lõpetamas 2,5 miljonit eurot maksnud EL koostööprojekte Soome ja Lätiga, mille käigus kirjeldati Eestis 35 000 pärandkultuuri objekti.

RMK juhatuse liikme Tiit Timbergi sõnul on pärandkultuur osa meie rahvuslikust identiteedist ja selleks, et objektid lihtsalt teadmatuses ei hävineks, on oluline nii maaomanike kui ka metsas ja maastikul tegutsejate teadlikkus.

”Levinumad pärandkultuuri objektid on kunagiste taluhoonete asukohad, kiviaiad, vanad metsateed ja kohanimed ning nendega seonduv,” ütles Timberg.

Pärandkultuuri kaardistamiseks tehti töid nelja erineva projektina, kogumahas ligi 2,5 miljonit eurot, millest EL-i rahastus moodustas 2,03 miljonit eurot. Projektide juhtpartner ja kaasrahastaja oli RMK. RMK pärandkultuuri spetsialisti Vaike Pommeri sõnul alustati kogu Eesti pärandkultuuri kaardistamisega 2005. aastal.

Ilmunud on 17 erinevat trükist ning lisaks ootab avaldamist veel neli maakonna pärandkultuuri raamatut. (Pressiteatest)

Võipea küünid

Muhu kaguserva jääv Võipea (Võibe) laid on saarega kokku kasvamas. 18. sajandil olid siin Kuivastu ja Nurme mõisade (Rässa küla) heinamaad. Püsivam asustus on laiul olnud lühemat aega 19.-20. sajandi vahetusel, kui seal asus Rübjagi vabadiku- ja vahikoht. Kuna

peale niitmise on laiul 20. sajandil üsna järjepidevalt ka loomi karjatatud (kolhoosiajal olid laiul vabapidamisel noorloomad ja praegu hobused), siis on laid suurel määral oma kunagise ilme säilitanud.

Peale Rübjagi koha aseme on laiul Kuivastu mõisa kahe heinaküüni paekivist, ilma

savimördita müüride varem. Rühmiti on leitavad paarikümne heinaküüni ja kuhjalava aluste põhjad, samuti mitmed tähelepanuväärsed kivid, mõnel ka inimtegevuse jäljed näha.

Tekst ilmuvast raamatust

“Koolitopi” võitis Muhu põhikool

Saare maakonna koolide mõõduvõtmise “Koolitop” võitis sel aastal Muhu põhikool, kes edestas Salme põhikooli ja Saaremaa ühisgümnaasiumi, kirjutas 14. oktoobri Saarte Häälel.

Võistluse korraldas eelmise aasta võitjakool Kuressaare gümnaasium. Võisteldi kolmel alal: teadmiste teatejooksus, mille käigus lahendati klassiruumides erinevate õppeainete ülesandeid, sportlikus ülesandes, mis eeldas julgust vette minna, ning loovülesande ettevalmistamises ja esitamises kooli aulas.

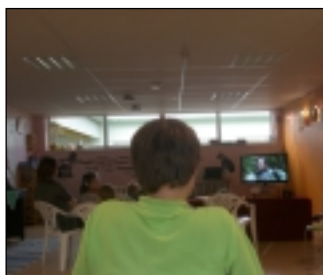
Muhu kool kogus 42 punkti, Salme põhikool 40 ja SÜG39.

Järgmisel aastal korraldab “Koolitopi” Muhu.

Kas sündimine Eestisse on lotovõit?

Muhu Avatud Noortekeskusesse kogunes 19. oktoobril umbes 15 filmihuvilist, et arutleda kultuurierinevuste üle, mängida ning vaadata filmi „Bristolis rattaprojekt“. Osalejaid oli erinevas vanuses ja nii erinesid ka seisukohad selle osas, miks inimesed on sunnitud oma kodumaalt põgenema ning mis aitab uues koduriigis lõimumisele kaasa. Oli rõõm tõdeda, et ühes olid osalejad üksmeelsed – teisest kultuuriruumist ja teise nahavärviga inimestele soovitakse eesti keele ja kultuuri tundma õppimisel abiks olla.

Muhus pole just palju välismaalasi, pagulastest rääkimata. Ometi on meie kõigi jaoks oluline mõista, et pagulasi ei too Eestisse mitte perspektiiv hästimakstud tööd leida või meie kaunis loodus. Inimesed põgenevad kodumaalt tihti tagakiusamise tõttu poliitilise kuuluvuse, rassi, usu või

rahvuse tõttu. Poliitpõgenikke võib võrrelda meie esivanematega, kes pöördusid 70 aasta eest Rootsi, Kanada ja teiste riikide poole palvega saada varjupaika. Nad vajasisid kaitset, sest nende koduriik (Eesti Nõukogude Sotsialistlik Vabariik) ei austanud nende inimõigusi – nende veendumused ja uskumused olid vastuolus tollal kehtinud riigikorraga. Ka Muhu filmiõhtul osalenud noorte hulgas oli neid, kelle pereliikmed 70 aasta eest Eestist lahkusid ning inimväärset elu väljaspool kodumaad edasi elasid. Nad sai varjupaiga ja

kaitse siis, kui vajasis seda kõige rohkem. Nüüd on meie kord aidata neid, kes abi vajavad!

Neil, kes soovivad ka ise tunda, mida tähendab põgenikuks olemine, soovitame mängida mängu *Piire Ületades* - <http://www.piireyletades.org> Interaktiivne mäng võimaldab kodumaalt põgenemist, varjupaiga taotlemist ja uuel kodumaal uue elu alustamist paremini mõista.

Üritus korraldati Rahvusvahelise Migratsiooniorganisatsiooni projekti „Avalikkuse teadlikkuse ja sallivuse tõstmine Eestis: Põgenikud, pagulased ja immigrandid“ (PAREM) raames ning seda kaasrahastavad Euroopa Liit Euroopa Pagulasfondi kaudu ja Eesti Vabariigi Siseministeerium.

Marge Sassi
projekti PAREM koordinaator

National Geographic' u esimeses eestikeelses numbris vana arhiivifoto muhulastest

National Geographicu (NG) esimese eestikeelse (oktoober 2011) numbril lõpus on avaldatud vanu fotosid Eestist ajakirja Washingtonis asuvast arhiivist. Üks neist fotodest (lk 132) kujutab rahvariies muhulasi – torupilliga meest ja väga hoiakuga naist. Pilt on dateeritud arhiiviaastaga 1924. Kes on pildil? Milline on selle pildi lugu? Heade muhulaste abiga õnnestus üht-teist pildi kohta välja selgitada.

Naine pildil on pulmalaulik Eleena (Ingel, Leena) Väärtnõu (sündinud Auväär, 1855-1941) Soonda Poalilt. Mehe tuvastamine oli raskem ja päris ühest vastust ei saanudki. Võimalikud variandid: samast Paalilt oli pärit Rasva Jüri, keda pildistas Johannes Pääsuke torupilli mängimas, aga tema suri juba 1916. Seega ei sobi. Võib-olla tema poegadest keegi mängis ka

torupilli (elasid Liiva Valtril). Tuntud torupillimängija oli Ränga Andrus (Andres?) Metsniit, aga ka tema oli 1924 päris eakas. Andres Metsniiti on Muhus pildistanud Peeter Parikas.

Eleena Väärtnõust on kirjutatud Irma Järvesalu oma „Muhu meistrite“ II raamatus. Ja samuti põgusalt sündmusest, mille käigus pilt tõenäoliselt tehtud. 1922. aastal käidi Muhust, Soondast Estonias esinemas. Esimene muuseumipidu toimus aprillis 1922 Estonia kontserdisaalis.

Muhulaste pildi autor on J. Rambach.

NG ei anna õigust pildi edasi avaldamiseks, seega pilti tervikuna Muhulases avaldada ei saa.

Head muhulased, kellele pean tänu avaldama - eelkõige Eda Maripuu ja Inna Sooäär,

Rein Saksakulm. Lisaks kasutasin Irma Järvesalu ja Ülo Rehepapi kirjalikke materjale.

Kui keegi pildist rohkemat teab, võiks sellest kas Muhulase kaudu teada anda või meiliaadressile annsoo.soo@gmail.com

Anne Soo

Fragment National Geographic' u küljest.

Sügis Liiva raamatukogus

Septembris-oktoobris oli hea võimalus raamatukogus kohtuda Muhu põhikooli mitme klassi õpilaste ja Muhu lasteaiaga kõikide rühmade lastega.

Õp. Ülle Kuusk tuli emakeeletundide raames meile septembris viie eri klassiga.

9. septembril tutvustasin 7. klassile eluloolist kirjandust, reisikirjandust, sh Petrone Print kirjastuse populaarset „Minu...“ sarja, kriminaal- ja ulmekirjandust.

13. septembril oli meil esmalt 6. klass, koos vaatasime üle neile kooliprogrammis soovitatud kirjanduse, lisaks mõne luulekogu tänapäeva eesti noorelt autorilt; 5. klassi emakeeletunnis aga tutvusime seikluskirjandusega, lisaks käsitlesin noorsookirjanduse sarju. 15. septembril tutvustasin 9. klassile saartelt pärit kirjanikke ja vaatesime nende loomingut; 8. klass sai aga põhjalikuma ülevaate raamatuid sarjas „Tänapäeva noorsooromaan...“.

Igast klassist oli õpilasi, kes sõna sekka lausuvad, õpetaja täiendas omalt poolt, raamatukogu seisukohast oli seda meeldivam.

23. septembril käisid meil laste-

aia 4.-5. ja 6. aastaste rühma lapsed, kes kuulsid üht-teist lastekirjanik Jaan Rannapi elust ja loomingust, vaatasid tema raamatuid ja et oli parajasti ka sügisene pööripäev, siis lugesime koos lastega sügisluulet.

20. oktoobril oli ettelugemispäev; kõige väiksematele, 2.-3. aastastele lastele lugesin ette Sigrid Mallese päevakohase luuletuse ja seejärel lastekirjanik Holger Puki vahva loo „Auraha“. Pärast vaatasime väikelastele kirjutatud raamatuid.

21. oktoobri hommikul oli meil külas õp. Ene Vokk põhikooli 4. klassi õpilastega. Nad sirvisid koolis soovitatud kirjandust ja laenutasid seda kodus lugemiseks.

Samal päeval oli meil ka üritus lasteaiaga 4-5- ja 6-aastaste rühmale. Kirjanik Olivia Saare 80. juubeli puhul tegin väikse ülevaate tema elust-tegevusest, tõin muuhulgas esile Olivia Saare huvitavalt jutustatud seiga ajakirja „Täheke“ esimese numbril toimetamisloost (jaanuaris 1960). Koos lastega lugesime kirjaniku luulet, lugesin ette ta lõbusa loo Lõvi Lõrrist ja Jänes Jassist, kes Liivalinna rongile ruttasid. Üheskoos vaatasime kirja-

niku raamatuid ja tutvusime tema koostatud TEA lastekirjanduse sarjadega.

Aitäh põhikooli õpetajale Ülle Kuusele, Ene Vokile, õpilastele, kena, et tulite!

Aitäh lasteaiajuhatajale Reet Hobustkoppelile, õpetajale-kasvatatajale Ulvi Sooäärele, Kati Saaremäelile, Alli Kalmule, Rita Reinartile, Heli Maisalule, särasilmsetele lastele, kes olid tublid kuulajad, aga ühtlasi ka luuletusi esitasid. Hea meelega näen alati lastega kaasas ka õpetaja-abisid, sest eks ole ju iga ettevõtmise kõikide koostöö.

Raamatukogus on praegu üleval näitus muhu muustritest looduses - „Hetkepüüdjad“. Tegemist on Tartu rahvällikooli loodusfotograafia suvekoolist osavõtjate fotonäitusega. Meeleolukaid ja ilusaid hetki, mis sel suvel Muhus jäädvustatud, aitas meile toimetada Tartu Kõrveküla raamatukogu juhataja Hele Ellermaa. Tulge vaatama!

Rõõmsaid sügispäevi kõigile!

Erika Pints

KUTSE õpinguid jätkama

Programm „KUTSE“ on teinud läbi uuenduskuuri ning lisaks katkestanutele on programmi raames võimalik õppida ka täiskasvanutel eraldi õpperühmades.

Kui sa oled kunagi katkestanud õpingud kutseõppeasutuses ning tahaksid need nüüd lõpetada, siis on programm KUTSE just sinule!

Kas ka Sinuga juhtus nii, et majandusõitsengu ajal tundus töötamine mõistlikum kui õppimine ning praktikal tagasi kooli Sa enam ei jõudnud? Nüüd aga on olukord tööturul hoopis teine. Äkki kuluks lõputunnistus siiski ära?

See programm on suunatud Sulle, kui oled õppinud kutsekoolis ja ajavahemikus 1.1.2000 - 1.9.2010 selle pooleli jätnud. Katkestamise põhjused pole olulised.

Huvi korral pöördu kutskooli, kus õppisid enne või teise kutsekooli, kus on sama või sarnane eriala.

Või soovid hoopis omandada uut elukutset omaealiste, elukogenud inimeste grupis? Ka siin on sulle abiks programm KUTSE!

Sinu hariduse omandamine jäi aastate taha ning on minetanud oma funktsiooni, kuid nüüd oled motiveeritud leidma uut raketid läbi uue kvalifikatsiooni omandamise, aga Sa ei soovi asuda tavaõppesse koos noortega. Õppimine omaealiste, elukogenud inimestega, ühes grupis oleks meelepärasem? Antud programm pakub Sulle sellise võimaluse. Programmi alusel õppimisele ei ole eelduseks varasem sarnane haridus, töötamine antud erialal või töötus staatus. Oluline on vaid tahe õppimiseks.

Kui asud õppima programmi KUTSE alusel, siis on Sul võimalik taotleda õppijatele ettenähtud õppetuetust, sõidusoodustust ja koolilõuna toetust. Õpe on TASUTA!

Kooli kontaktandmed leiad aadressilt www.hm.ee/kutse

Uri oma võimalusi kohe!

Lisainformatsiooni saad ka telefonil 735 0382 ja e-posti teel aivi.virma@hm.ee või jatkukutse@hm.ee

Aivi Virma

Programmi KUTSE juht

Muhu Hellamaa 2-klassiline Ministeeriumikool (2)

1909. aastal tuli kooli õpetajaks esimese lennu vilistlane Liidia Noss, kes oli esimese naisena Saare maakonnas omandanud Rakveres kooliõpetaja kutse. Koolis oli endiselt kaks õpetajat ja kaks klassiruumi. Noss õpetas nooremaid ja Masso kahte viimast klassi ehk jagu, nagu tol ajal öeldi. Liidia Noss töötas koolis kuni Esimese maailmasõja alguseni ja 1915. aastal lahkus ka Masso. Saksa okupatsiooni ajal 1917 koolitöö lõpetati. Pärast saksa vägede lahkumist kolis Piiri koolimajja seni Viiraküla Rihvakoplil tegutsenud kool, kus õpetas Aleksander Paas. 1919. aasta 7. jaanuaril alustas valla volikogu otsusel tööd eestikeelne Piiri algkool. Kooli juhatajaks valis volikogu Kuressaare Linnakooli lõpetanud ja Rakveres õpetajakutse omandanud Anton Sirbi, kes jäi sellele ametikohale surmani 1944. aastal. Aleksander Paas töötas koolis ka veel Muhu Keskkooli ajal kuni 1950. aastani.

1920. aastal sai Piiri kooli kolmandaks õpetajaks Hilda Tarvis (Kramm).

Kuna külakoole hakati sulgema, jäi koolihoone kitsaks ja 1923. aastal ehitati koolile abihoone. Tuleb meele pidada, et ka õpetajate korterid olid koolimajas. Alates 1936. aastast ehitati veel ruum juurde (seinad laoti nüüd kivist). Ühte väiksemat ruumi kasutati õppevahendite panipaigaks. Suures ruumis asus kooli raamatukogu, mis vallamajast üle toodi. Selle eest hoolitses Aleksander Paas, kes kasutas sageli õpilaste abi raamatute parandamisel, köitmisel jne. Ka esimesed viljapuud istutas kooli aeda Aleksander Paas, kes oli suur aianduse ja loodusehuviline. Õpetas lastele aiandust, muuhulgas viljapuude pookimist. Loomulikult oli ka internaat lastele, kelle kodud olid kaugel. 1941. aasta talvel on märgitud internaadilaste arvuks 56.

1927. aastal muutus kool 6-klassiliseks. Kolmekümnendate

Piiri algkooli lõpetajad 1935. aastal koos koolijuhataja Sirbiga ees keskel ja õpetajate Hilda Krammi, Anton Pärtli ja Aleksander Paasiga tagareas.

aastatel käis Piiri koolis ka tulevane kirjanik Juhan Smuul, kelle kirjandid jäid silma õpetaja Anton Pärtelile. Viimane innustas igati lapsi omaloomingule. Kirjanditele lisaks kirjutati ka luuletusi ja referaate looduse ja loetud raamatute kohta. Anton Pärtel oli ka haridusseltsi „Tulevik” noorteringi juhendaja ja sõjakoolis käinud mehena organiseeris poistele spordiüritusi.

Koolinädal algas palvusega, kus Aleksander Paas mängis harmooniumi ja koos õpilaste ja õpetajatega paluti jumala õnnistust algavale õppenädalale.

Igal aastal tähistati Eesti riigi aastapäeva piduliku aktusega. Koolis peeti ka jõulupidu ja mardipäeva paiku maskeraadi. Aleksander Paas õpetas laulmist ja oli ka haridusseltsi „Tulevik” koorijuht.

Koolis peeti spordipäevi, tehti aiatööd ja käidi metsa istutamas. Iseenesestmõistetav oli, et õpilased koristasid kooli ümbrust. Õppekavas olid ette nähtud õppekäigud. Aleksander Paasi koduloo tundides olid need hädavajalikud. Huvitav on märkida, et 30. aastatel toimus I klassile n.ö eelkool. Õppetöö algas kaks nädalat varem kui teistel, et I klassi kooliga harjutada.

Piiri koolilapsed istutasid president Pätsi kodukaunistamise kampaania käigus Kuivastu – Kuressaare tee

äärde puude allee.

Koolis tegutsesid noorkotkad ja kodutütred, kelle juhendajad olid Anton Pärtel ja Hilda Kramm.

Kuigi koolijuhataja Sirbi mäletatakse karmi olekuga mehena, oli ikkagi ka selliseid õpilasi, kes riskisid isegi tema korraldustest mitte hoolida. Aleksander Paas oli tunduvalt leebema olekuga ja pole siis ime, et tema õpetaja märkmikus on kirjas, et üht poissi on karistatud sõnakuulmatuse eest nurgas seismisega, vastuhakkamise ja sõnakuulmatuse eest koju saatmisega. Tüdrukute üleannetused paistsid olevat rumalate kirjade saatmine. Pahandusi on kirjas siiski väga vähe ja Paasi puhul oli vastuhakkamine seotud põhiliselt laulmisest keeldumisega ja noodivihiku koju jätmisega. Õpetaja kuupalk oli 1925. aastal numbriliselt võrreldav tänapäevaga. Aleksander Paasil oli see 8006 marka.

Teise maailmasõja ajal kulges õppetöö tavapäraselt kuni 1943. aastani. Siis majutati kooli Vene ja Ukraina sõjapõgenikud, kes tõid kaasa tüüfuse, millesse koolijuhataja Sirp suri. Koolitöö algas uuesti alles 1945. aasta jaanuaris. Kooli juhatajaks sai Aleksander Paas. Nõukogude ajal muutusid algkoolid 7-klassilisteks ja kool sai nimeks Piiri 7-klassiline mittetäielik keskkool. Vassili Randmetsa eestvedamisel muudeti see aga

juba 1946. aastal tõeliseks keskkooliks. Keskkooli avamisega seotud asjaajamisi korraldas koolis Aleksander Paas ja oli ka esimeseks direktoriks, kuid kuna ta ei vastanud mitmetele nõuetele, tuli peagi tema asemele Siberist tulnud Kersti Õispuu, kes peagi sinna tagasi viidi ja seal ka suri. Õppealajuhatajaks sai Madis Vaga, kes õpetas ka matemaatikat. Esimesse VIII klassi võeti vastu nelikümmend õpilast. Õpilased olid väga erineva vanusega. Kõige vanem oli 26-aastane Artur Vasiksaat, kes oli ka mõnest õpetajast mitu aastat vanem. Keskkoolis käimine oli tasuline - tuli maksta õppemaksu.

Aktused ja peod olid koolimaja VIII ja VII klassi ruumis, sporti tehti õues. Õpetaja Jüri Rauk andis muusikatunde, oli koori dirigent ja muusikaelu hing. Koolipidudel, mida korraldati nõukogudeaegsete tähtpäevade puhul, oli alati eeskava, mis 40. aastate lõpus ei pruukinud olla veel nii paduideoogiline kui hiljem. Koolis puudus ka komsomoliorganisatsioon, mis loodi alles seoses Madis Vaga vallandamisega 1948. aastal. Nimelt lubati, et kui õpilased astuvad komsomoli, saavad nad oma klassijuhatajad Madis Vaga ja Jüri Rauga tagasi. Nii ka juhtus, aga ainult õppeaasta lõpuni. Järgmisel õppeaastal neid õpetajaid enam koolis ei olnud. Õppealajuhatajaks sai Ruth Kuuli, kes hakkas aktiivselt ideoloogilist tööd tegema.

Keskkool tegutses koguni kolmes majas. Kolmas oli senine Suurevalla vallamaja, kuhu paigutati I ja II klass. Kooliruumid olid vanad ja heakord jättis soovida. 50. aastatest mäletatakse haisvat WC-d ja suuri rotte. Internaadiks remonditi algul nn Nooda poe maja, mis aga valla partorgi Jõelaidi poolt täitevkomitee ruumideks koolilt ära võeti.

(Järgneb)

Eda Maripuu